

Humán kontroll

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA FELETT

Katona Illés

Socio Summit, 2025. június 27.

Bemutakozás

Katona Illés

- ELTE ÁJK jogász hallgató
- MCC Modern Jogi Tanulmányok Műhely
- Stop Killer Robots nemzetközi kampány

Probléma:

Hogyan használjuk jól a mesterséges intelligenciát
a sérülékeny csoportok esetében?

Hogyan használjuk jól a mesterséges intelligenciát a sérülékeny csoportokkal szemben?

- Mi az MI, és mire jó?
- Mik a korlátai? Milyen veszélyei vannak?
- Mi a szerepe a humán kontrollnak?
- Mit kínál a jog, és hol a szakember felelőssége?

Néhány időszerű példa

**Mesterséges intelligencia
kényszerítette ki az embereket a
munkahelyükre: Päijät-Häme jóléti
régió leállítja az összes**

twoday Services ▾

Artificial in
social and
the Päijät-

The Päijät-Häme Welfare Regi

AI Ecosystem in Social and Health Services (SOTE)

Better service, productivity, and
job satisfaction through AI solutions

The Finnish national AI ecosystem for social and health services (SOTE) is an informal network of stakeholders in the social and healthcare sector, including authorities, businesses and researchers.

mesterséges
illet összesen 23

Néhány időszerű példa

<https://capolicylab.org/wp-content/uploads/2024/12/Homelessness-Prevention-Unit-Report.pdf>
<https://www.vox.com/the-highlight/388372/housing-policy-los-angeles-homeless-ai>

THE HIGHLIGHT

LA thinks AI could help decide which homeless people get scarce housing — and which don't

Without enough houses for its growing homeless population, the city is using machine learning to make its process fairer.

by **Carly Stern**

Updated Dec 27, 2024, 12:42 PM GMT+1

Drew Shannon for Vox

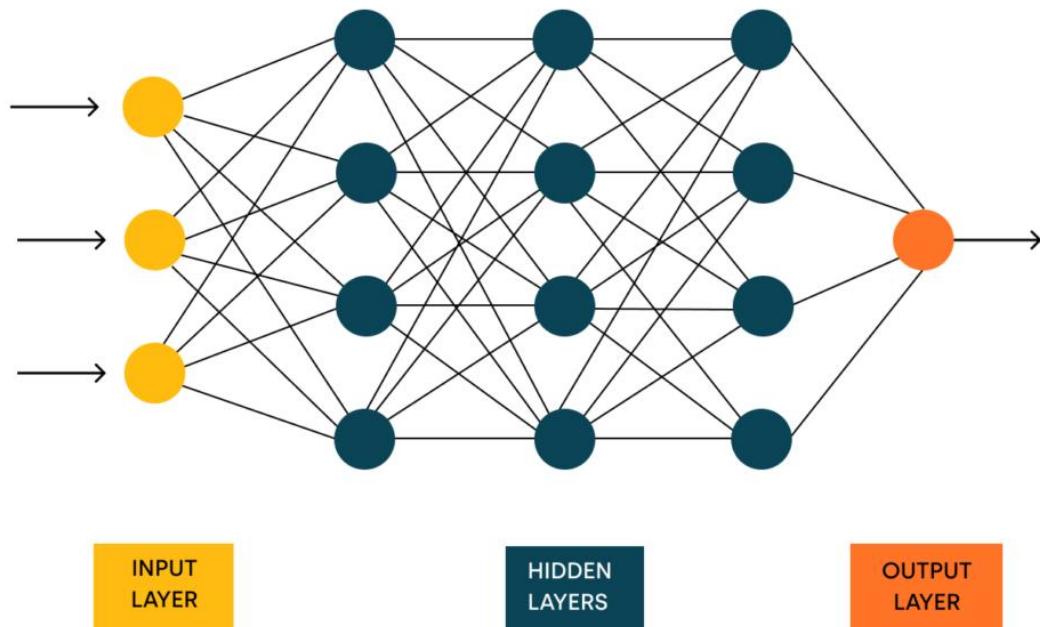
Hogyan működik az MI?

Mesterséges intelligencia: szoftver ($\leftrightarrow$ *robot: hardver*)

- Problémamegoldás
- Autonómia
- Adathalmaz (tanítóadatok)
- Algoritmus – gépi tanulás
- Mintafelismerés

Hogyan működik az MI?

Fekete doboz (*black box*)

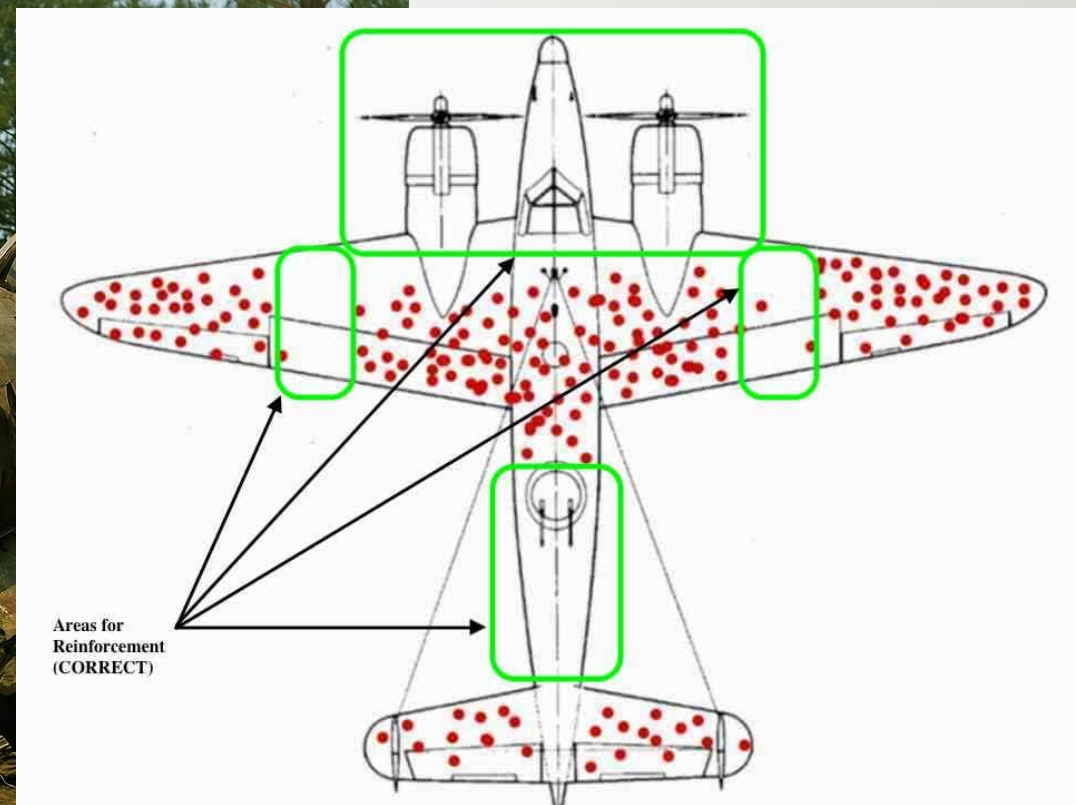
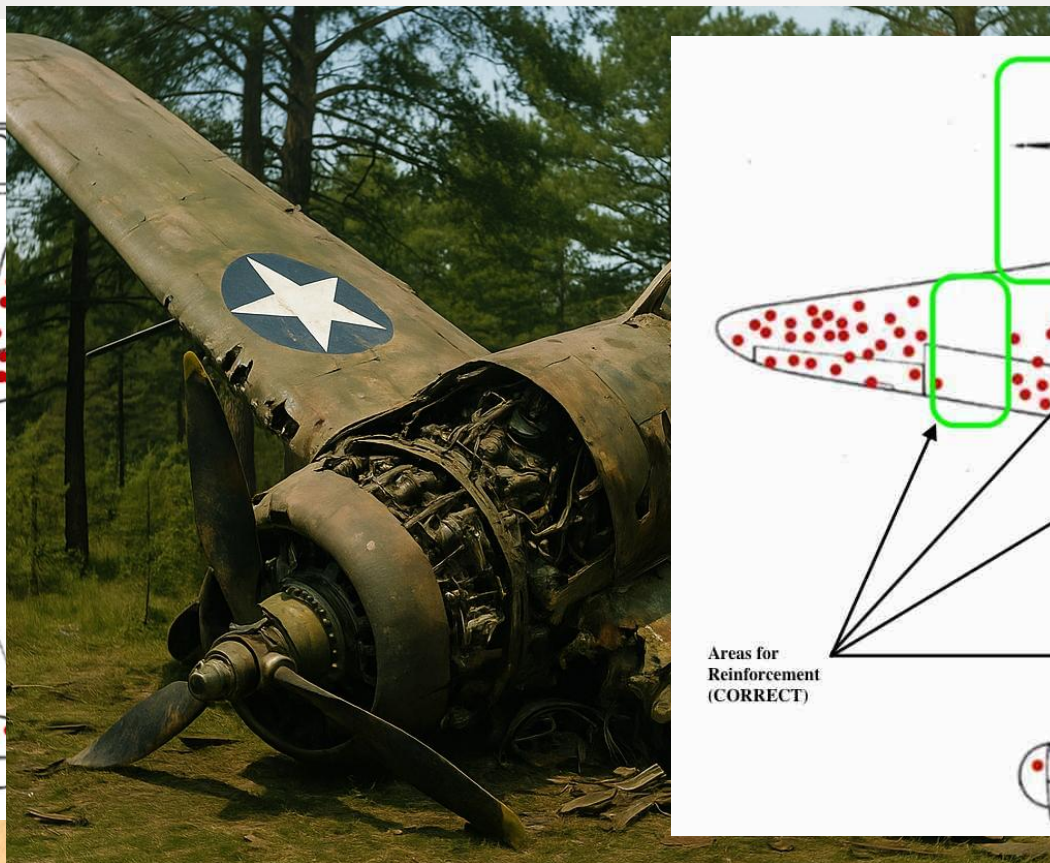
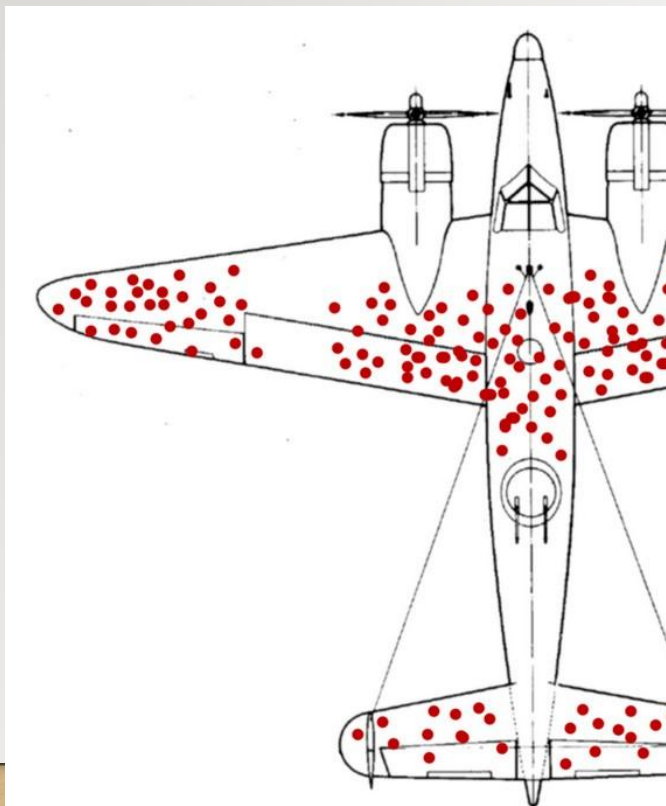

Adatok, parancs

Mik a korlátai?

Túlélési torzítás (*survivorship bias*)

Mik a korlátai?

Algoritmikus elfogultság (*algorithmic bias*)

Példa: COMPAS rendszer (USA bíróságai)

- Szökés, visszaesés kockázata
- Bírák döntéskor figyelembe veszik
- Feketék esetén több falspozitív, fehéreknel több falsnegatív
- Ennek oka: kódolt rasszizmus

Mik a korlátai?

Digitális dehumanizáció (*digital dehumanisation*)

Példa: Robodebt-botrány (Ausztrália)

- Szociális támogatásokkal való visszaélés
- Automatizált rendszer, felügyelet nélkül
- Téves tartozások követelése
- 470.000 érintett + Rhys Cauzzo öngyilkossága

Humán kontroll

Érdemi emberi ellenőrzés (*meaningful human control*)

- MI javaslatának felülvizsgálata, mérlegelés
- Ismerni kell az ügyet ÉS az algoritmust is
- Szakember jogosult ÉS képes is másként dönteni
- Végző döntés mindig az emberé!

Mit mond a jogalkotó?

EU általános adatvédelmi rendelet (GDPR)

Automatizált döntéshozatal egyedi ügyekben

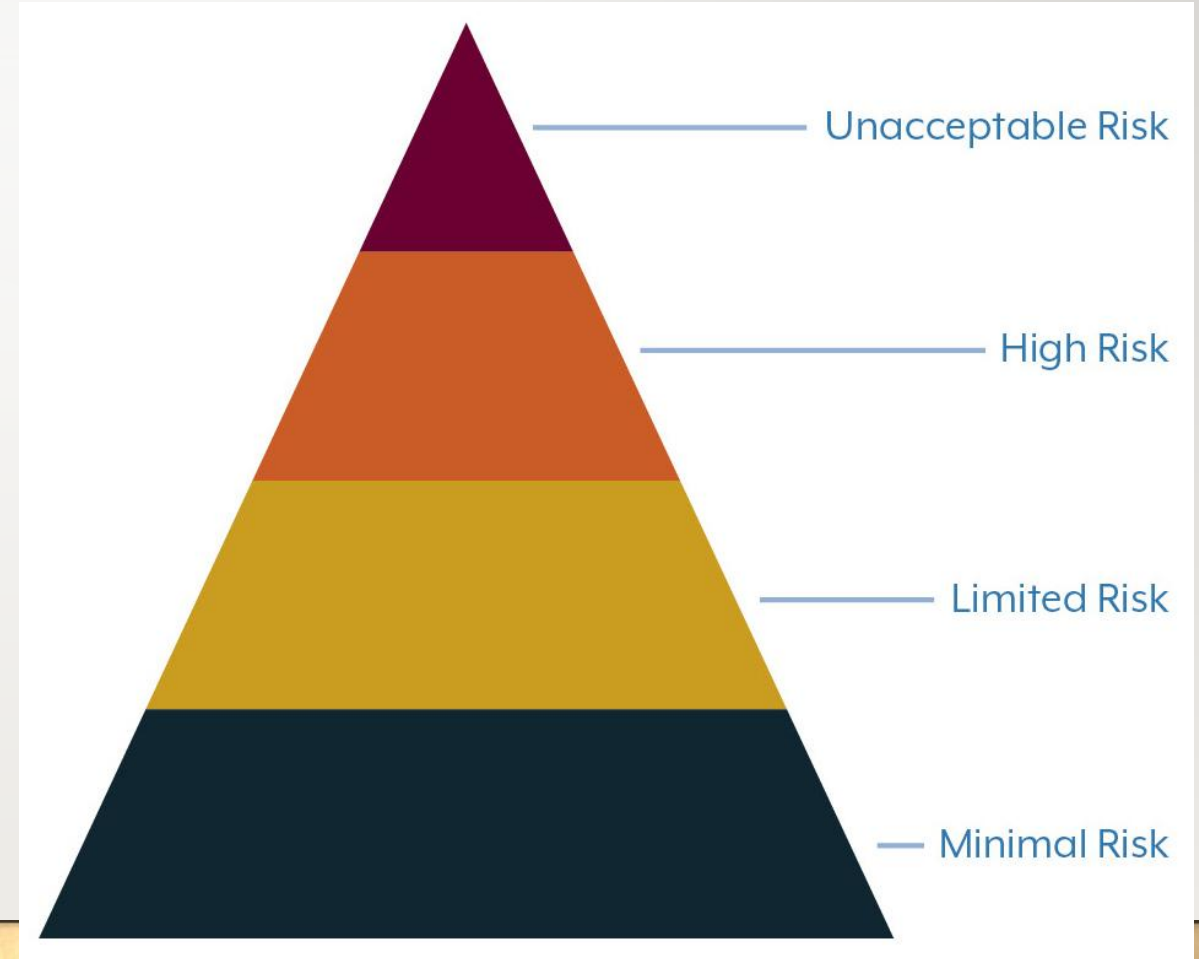
- Főszabály: TILOS, ha az jelentős hatással jár az érintettre nézve
- KIVÉVE ha:
 - az érintett kifejezett hozzájárult
 - törvény külön megengedi (*garanciák!*)
 - szerződés teljesítéséhez szükséges
- DE! ilyenkor is
 - tájékoztatáshoz való jog
 - **emberi felügyelet kérése**, kifogás

Mit mond a jogalkotó?

EU MI rendelet (*AI Act*)

Kockázatalapú megközelítés

- Magas kockázatú rendszerek (pl. közszolgáltatások, menedékkérők, munkavállalók esetén)
- **Emberi felügyelet biztosítása**
- Átláthatósági és biztonsági követelmények
- Dokumentáció és állami felügyelet

És MI a szakember felelőssége?

- 1) Tudni, hogy mire (ne) használjunk mesterséges intelligenciát
- 2) Ismerni a technológia lehetőségeit és korlátait
- 3) Biztosítani, hogy a rendszer szabályos és biztonságos legyen a sérülékeny csoportokra nézve
- 4) Megőrizni az emberi kapcsolatok és döntés elsőbbségét

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

Katona Illés

Stop Killer Robots koalíció

katona.illes.laszlo@gmail.com